

THE VIRUSES OF THE MIND

Virusii minții

Adrian GORUN

Professor PhD, “Constantin Brâncuși” University of Târgu-Jiu

Horațiu Tiberiu GORUN

Professor PhD, “Constantin Brâncuși” University of Târgu-Jiu

Abstract

In 2015, at the Parallel 45 Publishing House, the second edition of Richard Brodie's work, The Virus of the Mind: The revolutionary new science of the meme and how it can help you, was published under the authority of an interdisciplinary approach, aiming to launch the scientific theory that unifies biology, psychology and the cognitive science. The science of memetics is based on evolution, says Brodie, preoccupied with explaining how "mind viruses are spreading wildly throughout the world — infecting people with unwanted programming like the Michelangelo computer virus infects computers with self-destruct instructions." Memetics is the study of how memes work: how they interact, multiply and evolve¹. In the plane of the mind's universe, the science of memetics is analogous to genetics, "studying the same things about genes in the biological universe." But what are memes? For a complete answer, we use another concept defined by R. Brodie, the virus of the mind.

Keywords: meme, imitation, memetics, gene, mind virus, Richard Brodie.

Virusii minții sunt „părți contagioase din cultura noastră care se răspândesc rapid la nivelul populației, modificând gândirea și viața oamenilor”².

Ei au existat permanent de-a lungul istoriei, dar s-au modificat și au evoluat „în mod constant”, producând transformări rapide în ultimul timp, asupra gândirii și vieții noastre.

În funcție de lucrurile pe care le includ, apreciază Brodie, virusii minții pot fi *inofensivi* sau extrem de *ofensivi*. Astfel, printre „lucrurile inofensive” pot fi amintite: fustele mini, pletele, pantofii cu toc, expresiile argotice, salutul reverențios, pantalonii scurți, panourile solare, servitul mesei în familie, muzica de cameră, rugăciunea de seară, recitarea unor versuri etc. Virusii ce includ aceste „lucruri” sunt inofensivi pentru viața noastră; ei nu ne agrează existența. Alte, „lucruri” precum: bandele de stradă rivale de tineri, localizate în diverse cartiere, haitele de câini maidanezi care ocupă străzile, numărul mare de copii născuți în afara căsătoriei, numărul mare de mame singure care nu lucrează și beneficiază de alocații, numărul mare de absolvenți de studii superioare care nu-și găsesc de lucru, migrațiile însoțite de terorism, invadarea spațiului public de către traficanții de droguri, cultele religioase promotoare a suicidului etc. ne afectează

---

¹ R. Brodie, *Virusul minții. Cum ne poate fi de folos o știință revoluționară*, Memetica, Editura Paralela 45, 2015, p.23

² Ibidem, p.8

substanțial viața. „Când aceste părți de cultură ne plac, nu este nicio problemă. Totuși, așa cum virusul Michelangelo programează calculatoarele cu instrucțiuni care să le distrugă datele, virușii minții ne pot programa să gândim și să ne comportăm în așa fel încât să ne distrugem viața”¹.

Memetica ne oferă o „profundă” și „surprinzătoare” informație: *gândurile noastre nu sunt întotdeauna ideile noastre originale*. Aceasta înseamnă că mintea ne este contaminată cu gândurile altora prin diverse canale, schimbându-ne modul propriu de a gândi. Altfel spus, receptăm gânduri, le stocăm și – voluntar sau nu – le combinăm cu gândurile proprii. Un proces de „prelucrare” care poate avea rezultate diferite: fie o hibridare rezultată din combinarea gândurilor proprii (conservarea lor) și gândurile nou-receptate, fie o substituție parțială sau chiar totală a gândurilor proprii prin gândurile nou-receptate. Receptând gânduri – suntem infectați cu ele, ceea ce confirmă faptul că gândurile noastre nu sunt întotdeauna ideile noastre. Fapt ce nu ne convine, fiind greu de acceptat să recunoaștem că *suntem programați*:

„Faptul că oamenii nici nu doresc măcar să se gândească la acest lucru este probabil principalul motiv pentru care cercetările științifice făcute până acum nu sunt mai cunoscute [...] ideile care nu plac nu sunt atât de molipsitoare”².

Infectarea prin receptarea gândurilor se produce atât direct de către alți oameni, cât și indirect prin virușii minții.

„Programarea” primită de la un anumit virus al minții poate fi *benefică* sau *nocivă*. Sunt situații în care distincția între *benefic* și *nociv* poate fi făcută chiar în momentul contaminării, omul având o anumită cantitate de informație (și funcție de experiența anterioară) să distingă între bine și rău atât pentru sine, cât și pentru ceilalți.

Nicio persoană normală nu va întreprinde, de exemplu, acțiuni care să-i pună în pericol integritatea corporală, chiar dacă alte persoane îi insuflă ideea că se „purifică” dacă-și amputează mâinile și picioarele. La fel, nicio persoană normală nu acceptă să-i fure bastonul unui orb, lăsându-l fără mijlocul său principal de orientare.

Dar distincția privitoare la efectele benefice sau nocive ale programării este mult mai complicată, mai ales dacă sunt luate în considerare *situațiile speciale* (copiii în primii ani de viață, persoanele afectate de boli psihice etc.). De exemplu, dacă un copil crescut într-un mediu violent, este îndemnat de părinți să agreseze pe oricine îl contrazice, se va comporta ca atare cel puțin până în momentul în care educația primită în școală îi structurează alte convingeri (virușii nocivi sunt anihilați prin contaminare cu viruși benefici).

Aceasta nu schimbă, însă, datele programării inițiale, copilul fiind convins în primă fază că părinții l-au învățat „de bine”.

Totuși, nu doar copiii și persoanele cu discernământ limitat (chiar lipsite de discernământ) au dificultăți în a-și da seama *imediat* dacă programarea primită de la un virus al minții este nocivă sau benefică: „Nimeni nu s-a alăturat vreunui cult religios cu intenția de a i se spăla creierul, de a se muta în Guyana și de a se sinucide. Când adolescentul Bill Gates a luat, în timp ce se afla la Harvard, virusul minții care-l făcea să joace poker, a fost acest lucru nociv pentru că îl îndepărta de la studii? Sau a fost benefic pentru că l-a ajutat să ia decizia să renunțe la facultatea respectivă, să construiască Microsoft și să devină multimiliardar?”³.

Exemple privitoare la incertitudinile ce apar în autoevaluarea imediată a consecințelor programării primite sunt diverse. Mai ales că între momentul inițial al programării și momentul producerii efective a consecințelor intervine o durată de timp mai extinsă, durată în care pot

---

¹ Ibidem

² Ibidem, p.9

³ Ibidem

intervenii factori contingenți (întâmplarea). Actul alegerii este unul care autoresponsabilizează și asumă. Individul este autoresponsabil pentru asumarea potențialelor beneficii, dar și a potențialelor riscuri. O persoană care beneficiază de sănătate ireproșabilă, cunoscându-și ascendența în părinți sănătoși pe întreaga viață, constatând că fumatul îi conferă un anumit confort, alege să fumeze, deși este conștient că poate contracta cancer pulmonar. Adică își asumă riscul îmbolnăvirii, însă nu consideră îmbolnăvirea iminentă pentru sine. La fel un șofer care, deși are în minte avertismentul „Viteza ucide”, alege să alerge cu automobilul pe o autostradă cu peste 200 km/h, asumându-și riscul unui posibil accident mortal, însă consideră că lui „nu i se poate întâmpla”. Un politician, mizând pe „memoria scurtă” a alegătorilor le promite în campanie serii de lucruri pe care le știe a fi irealizabile, asumându-și riscul de a putea fi considerat mincinos la următorul scrutin, însă mizând pe credulitatea alegătorilor va candida din nou. Un educator care în școală a fost sancționat prin loviri aplicate de profesorii lui pentru neefectuarea temelor, ceea ce a condus la corectarea conduitei ulterioare, potențial își va asuma riscul vătămării grave a unui copil, aplicându-i același „tratament” care pentru sine s-a dovedit remedial.

Și în aceste cazuri cel care *alege calea* consideră că întâmplarea ce conduce la producerea riscului are probabilitate aproape nulă. Dreptul (îndeosebi dreptul penal) abundă în cazuistici de acest tip, cazuistici în care culpa (îndeosebi culpa temerară) reprezintă forma de vinovăție ce se reține făptuitorului.

Există viruși ai minții care prin ei înșiși ne semnalează pericolul sau absența pericolului pentru noi, nefiind necesară trăirea unei experiențe personale spre a le „învăța” consecințele.

De exemplu, semnalele vizual-auditive din proximitatea trecerii de nivel la calea ferată. Minte noastră este programată pe asocierile dintre culoarea verde intermitentă și absența pericolului („liberă trecere” însoțită de sporirea atenției) și culoarea roșie intermitentă însoțită de semnale sonore intermitente („oprire obligatorie” până la întreruperea semnalelor). Cineva aflat la volanul autoturismului, care este programat să încalce orice regulă, adept al „senzațiilor tari”, alege să-și asume riscul maxim, luând cu ușurință situația și traversează calea ferată exact în momentul în care trenul pătrunde în perimetrul semnalizat. Consecințele sunt imediate și fatale. Asemenea viruși ai minții nu sunt nocivi prin ei înșiși, ci prin *programarea primită cu privire la aprecierea lor*. Un fotbalist profesionist este învățat la antrenamente să se autoprotejeze și să-și protejeze în timpul meciului adversarii în așa fel încât să nu le pericliteze integritatea corporală, și va proceda, de regulă, ca atare.

Totuși, dacă printre virușii minții lui se regăsește ideea „Trece mingea, nu și jucătorul” (infectare cu virusul minții proprii) sau i se strigă de pe margine de către antrenor „Rupe-l !” atunci când atacantul advers se apropie de careul propriu, va apela mai mult ca sigur la un fault, cu consecințe nu doar nedorite, ci și potențial fatale (atât pentru integritatea corporală a jucătorului advers, cât și pentru jucătorul programat astfel și echipa sa).

Aici se poate stabili o concluzie de ordin general:

Receptăm gânduri, suntem infectați cu ele, atât direct, prin intervenția altor oameni, cât și indirect prin virușii minții. Memetica *relevă existența virușilor minții*, „dar nu ne spune decât foarte puține lucruri despre ce anume să facem cu ei”¹.

Nimeni nu este imun la contaminarea cu virușii minții.

---

¹ Ibidem, p.8

„Un virus al minții nu se răspândește prin strănut, ca gripa sau prin sex, ca SIDA. Nu este ceva concret. Virușii minții se răspândesc prin intermediul comunicării”¹. Dar suntem programați, într-un mod aparte de virușii minții.

Așadar, atât virușii biologici, cât și virușii minții au în comun o însușire: se *răspândesc*. Diferă „vehiculele” prin care se răspândesc. Virusul *Zika*, transmis de țânțari, a fost identificat pentru prima dată în Uganda, în anul 1947.

Epidemii au izbucnit de atunci în Africa, Asia și în insulele Oceanului Pacific, însă virusul s-a extins rapid în America Latină și în Caraibe. Mai mult, cazuri de infectare cu *Zika* au apărut și la cetățeni europeni care au călătorit în zone contaminate, generând îngrijorări. Mulți sportivi de primă clasă din țările europene refuză (chiar în aceste zile, când consemnăm aceste rânduri) să participe la Olimpiada de la Rio de Janeiro, de teamă să nu fie infectați cu virusul *Zika*. Din 1947 și până azi (69 de ani!), cu toate „realizările” științifice, nu s-a găsit antidotul la țânțarul – purtător, mai ales că virusul este considerat responsabil de malformații congenitale la făt.

Într-un mileniu (III) în care sunt aproape de dispariție specii declarate protejate, nu poate fi stârpiată specia de țânțari care „transferă” *Zika*. Cu două zile în urmă (11 iulie 2016), am aflat că o tânără româncă de 27 de ani, care a călătorit în Martinica, a fost infectată cu *Zika*.

Țânțarul *Aedes* transmite prin înțepătură virusul *Zika*, însă aceeași insectă răspândește *febra Dengue* și *febra galbenă*.

Deși virusul *Zika* este considerat urgență medicală internațională de către Organizația Mondială a Sănătății, cercetările au cam bătut pasul pe loc, fiind lansate în spațiul public mai puține informații demonstrate, decât nedemonstrate. Printre cele de pe urmă, pot fi amintite cele care indică alte surse de transmitere: transfuzii de sânge, contactul sexual sau transmiterea verticală, de la mamă la făt, în timpul sarcinii. În timp ce, după aproape 70 de ani, există o certitudine – aceea că nu există vaccin și nici tratament antiretroviral pentru infecția cu *Zika* –, în lumea medicală se lansează ipoteze privitoare la faptul că virusul respectiv pare să fie responsabil de provocarea microcefaliei în cazul nou-născuților². Este îngrijorător că au fost, în ultimul timp, afectate de virusul *Zika* state precum Marea Britanie, Italia, Olanda, Portugalia, Elveția, Danemarca, chiar și România. Am făcut aceste precizări, pentru a dovedi cât de fragil este potențialul științific în fața unor agresiuni vitale. Ideea – virus al minții – că „nu există boli, ci bolnavi”, deși parțial valabilă, nu ține loc de antidot.

Revenind la „vehiculele” de răspândire a virușilor biologici – altele decât cele ale virușilor minții – obligatoriu trebuie insistat pe *comunicare*. De ce? Pentru că virușii minții se răspândesc prin comunicare, noi plătim un preț – uneori prea mare – pentru asemenea libertate: „Într-un fel, virușii minții sunt prețul pe care îl plătim pentru a ne bucura de una din libertățile foarte dragi nouă: libertatea de vorbire. Cu cât avem mai mult această libertate, cu atât este mai propice mediul pentru virușii minții”³.

Pentru că vom dezvolta contaminarea prin comunicare pe parcurs, aici ne limităm să precizăm două lucruri esențiale:

---

¹ Ibidem, p.11

² Copiii care se nasc cu microcefalie (boală rară în care sistemul imunitar acționează asupra sistemului nervos, ducând în unele cazuri la paralizie) au dizabilități intelectuale și pot chiar muri din cauza faptului că au creierul subdezvoltat. Numărul de cazuri de microcefalie depistate în Brazilia a crescut de la 163 pe an la 4000 pe an, câte au fost înregistrate în octombrie 2015.

³ R. Brodie, *op. cit.* p.11

- comunicarea nu se rezumă doar la „vorbire”, existând o multitudine de forme de comunicare non-verbale;
- relația de proporționalitate (exprimată printr-o formă de legitate aici) între libertatea de vorbire și propicitatea mediului pentru virușii minții este, într-o anumită măsură, discutabilă, mai ales dacă luăm în considerare virusarea minții în regimurile totalitare (unde libertățile sunt îngădite).

Cum se va vedea pe parcurs, există viruși ai minții care apar spontan, dar și viruși creați intenționat, însă toți au „un singur lucru în comun”, cum remarcă Brodie: „Odată creat, un virus al minții dobândește o viață independentă de creatorul lui și evoluează rapid, infectând cât mai mulți oameni posibil”¹.

Brodie încearcă să ne încurajeze, precizând că pericolul infectării noastre cu virușii – infectare ce a însoțit specia umană dintotdeauna, dar care evoluează „pentru a ne putea infecta din ce în ce mai mult” – nu este în măsură a ne îngrijora pentru viitorul îndepărtat la aceeași intensitate în care ne îngrijorează procese imanente (precum extincția Soarelui), sau evenimente fatale (conștientizarea posibilității ca Pământul să fie lovit de vreo cometă). Totuși, cum să nu ne îngrijoreze o asemenea evoluție prin care contaminarea vieții noastre este într-o ascendență continuă? Putem face față unui asemenea proces luptând cu mintea proprie și mințile altora?

Istoria omenirii abundă, mai degrabă, în exemple care indică nașterea – din mintea omului – de monștri, decât nașterea îngerilor. Iar azi, imperativul „Fără limite!” chiar îndeamnă la punerea la lucru a virușilor minților (fie ele sănătoase, fie bolnave). Antidotul nu stă la îndemâna oricui, anticorpii nu sunt creați în laboratoare sofisticate, ci eventual în „laboratorul” minții proprii. Un „laborator” condiționat funcțional de însușirile fiecăruia: putere cognitivă, putere de selecție, putere de alegere, putere de voință, tărie de caracter etc.

De aceea, noi spunem că, într-un secol precum secolul al XXI-lea, evoluția virușilor minții trebuie să ne îngrijoreze.

Mai ales că lumea este din ce în ce mai complexă, mai ales că există o multitudine de exemple care demonstrează cum descoperirile considerate „epocale” în știință au fost folosite (tot ca urmare a infectării cu virușii minții) împotriva condiției umane.

Apelăm aici la un lung text din cartea lui Brodie, cititorul dându-și singur seama dacă trebuie să fie sau nu îngrijorat: „Suntem infectați în noi feluri (televiziune, muzică pop, tehnici de vânzare), dar și în feluri vechi (educație, învățături religioase, sau chiar vorbind cu prietenii noștri apropiați). Părinții noștri ne-au infectat fără să știe când eram copii. Dacă aveți copii, e posibil să le transmiteți virușii în fiecare zi.

Citiți un ziar? Luați un virus al minții. Ascultați radioul? Luați un virus al minții. Ieșiți cu prietenii și stați de vorbă despre diverse nimicuri? Luați un virus al minții după altul. Dacă viața dumneavoastră nu este așa cum doriți, puteți paria că asta se întâmplă în mare parte din cauza virușilor minții. Aveți probleme în relația cu persoana iubită? Virușii minții preiau controlul unei părți din creierul dumneavoastră și vă distrag de la ceea ce v-ar oferi fericire pe termen lung. Virușii minții vă întunecă viitorul și vă îndreaptă pe o cale care sprijină agenda *lor*, nu calitatea vieții *dumneavoastră*.

Culte religioase apar peste tot din cauza unor viruși ai minții din ce în ce mai puternici. Aceste culte preiau controlul minții oamenilor și-i angajează pe membrii lor în comportamente bizare, de ritualuri ciudate la sinucideri în masă. Dacă credeți că sunteți imuni, amintiți-vă: nimeni nu intenționează să devină membru al unui cult pentru că altcineva să-i controleze

---

¹ Ibidem, *op.cit.* p.12

mintea. Asta este treaba periculoșilor și amăgitorilor viruși ai minții. Și odată ce fondatorul culturii începe procesul, virusul minții își asumă o existență proprie.

Din cauza mass-mediei și a alegerilor directe, guvernul Statelor Unite și al altor țări este din ce în ce mai mult expus la infectarea cu virușii minții. Un politician astăzi nu poate fi ales dacă nu apare cu o imagine care îi aduce voturi. «Avem o criză și doar eu pot rezolva problema», spune, sau: «Ceilalți au provocat toate aceste probleme; cu siguranță orice schimbare e mai bună decât ceea ce avem!».

Imaginile bine lucrate ale politicianilor sunt capcane al unora dintre cei mai elaborați și răspândiți viruși ai minții care infectează societatea de azi.

Ce marcă de băuturi nealcoolice cumpărați? Cele cu vânzări mari costă dublu față de cele care nu beneficiază de reclame.

Diferența de bani merge la reclamele de televiziune, care trimit sporii unor viruși ai minții din ce în ce mai penetranți, care preiau controlul asupra minții dumneavoastră și vă forțează să împingeți căruciorul de cumpărături la raftul lor.

Programându-vă cu succes mintea în așa fel încât să credeți că preferați marca respectivă, agențiile de publicitate sunt printre cei mai nerușinați și calculați instigatori de viruși ai minții.

Răspândirea nestânjenită a virușilor minții este vizibilă în modul cel mai alarmant în starea copiilor noștri. Răspândindu-se rapid dinspre cartierele sărace ale orașelor, virușii minții care îi infectează pe copii îi împing spre disperare, conflicte între bande sau, pe fete, să devină mame singure.

Mulți tineri par să-și piardă simțul valorii și s-o apuce pe căi greșite”¹.

Tabloul este un concludent exemplu de fatalitate. Aproape că ne indică o realitate inevitabilă: suntem sclavii virușilor minții, contaminarea cu ei fiind responsabilă de acest statut indus.

E posibilă vindecarea acestei infecții? Vom încerca răspunsuri la această întrebare pe parcurs. Deocamdată spunem că „vindecarea” – în măsura în care este posibilă – necesită un enorm efort conștient.

Din acest amplu text, desprindem câteva idei esențiale, cu valoare de reper în studiul pe care-l întreprindem:

- există o vastă arie de modalități în care suntem infectați cu virușii minții, *unele noi*, „adaptate” la actuala matrice existențială (televiziune, muzică pop, tehnici de vânzare, reclame tot mai sofisticate, practicile terorismului actual, modelarea cibernetică, internetul, acceleratoarele de particule etc.), altele *vechi*, clasice (educație, contacte interpersonale, învățături religioase, mediul familial, cadrul și mediul școlar, controlul cartierelor etc.);
- exemplaritatea (ca model de viață „demn de urmat”) infectează cu virușii minții mult mai fecund, mecanismele de autoprotecție fiind total anihilate (părinții, exemple pentru copii, își infectează proprii copii – cu știință, sau fără să știe – cu viruși ai minții, frații mai mari, bucurându-se de încrederea fără rezerve a fraților mai mici îi infectează pe cei de pe urmă, profesorii – investiți prin statusul lor cu prestigiu, își contaminatează elevii, prietenii – urmare a încrederii nerezervate – se contaminatează reciproc cu viruși ai minții ș.a.m.d.);

Exemplaritatea incumbă trei grade de *influențare*: *influențare primară*, fundamentată în *încrederea necondiționată, invariant-naturală* pe care copiii o au în părinții lor și în reflexul de

---

¹ Ibidem, pp.12-13

autoapărare și autoconservare (reflex înnăscut); *influențare de ordin secundar*, fondată în *încrederea aproape necondiționată, variabil indusă și variabil acceptată* pe care elevii o dobândesc în profesorii lor și în *dorința de autorealizare* (reflex dobândit); *influențarea de ordin terțiar*, fundamentată în *încrederea condiționată, variabil indusă și invariabil supusă la probă* pe care oamenii – de-a lungul vieții – o manifestă (în grade diferite) în diverse alte raporturi socio-culturale și instituționale, precum și în *trebuința de acomodare* (reflex mixt: înnăscut și dobândit, deopotrivă). Trebuința de acomodare face ca virușii minții să fie *acceptați, induși, induși și acceptați*, gradul de acceptare fiind dependent de nivelul în care *capacitatea de a râvni* a omului este sau nu supusă autocontrolului rațional;

- trebuința de acomodare (de a fi „în ton cu mersul lucrurilor”, cu „moda socială”) amplifică și diversifică posibilitățile de contaminare, însă fecunda contaminare (pozitivă, negativă) depinde de capacitatea noastră de a controla „agenda” virușilor, de a ne autoproteja de virușii dăunători. Adică, de capacitatea noastră de a bloca preluarea unor părți din creierul propriu sub control de către virușii minții – (altfel spus, capacitatea de a activa și reactiva partea din creier nevirusată, spre a izola și anihila virușii ce ne-au contaminat). Numai că lucrurile nu sunt de loc simple.

Dimpotrivă, devin tot mai complexe pe măsură ce canalele de infectare a minții devin tot mai perfecționate. Dacă tot ce se emite în spațiul virtual este „lăsat” să ne intoxice la fiecare pas, dacă orice idee (inclusiv zvonurile, dezinformarea) nu generează măcar un semn de întrebare (suspiciune, o doză de neîncredere), dacă orice fragment mass-media se bucură de legitimitate imanentă, fiind ridicat la rangul de sursă a adevărului unic, incontestabil, dacă oricare autoritate este aprioric investită în mintea noastră cu încredere absolută, nediferențiată, atunci virușii minții ne pot cotropi întreg creierul, programându-ne viața. Ba programându-ne chiar să ne autodistrugem. Un om de afaceri care-și începe ziua de lucru printr-o „revistă a presei”, va risca să-și facă toate acțiunile din ziua respectivă ineficiente, mai ales în situația în care unele dintre „știri” îi sunt nefavorabile. Un șahist profesionist criticat într-un jurnal de mare tiraj pentru jocul său „haotic”, „primitiv” și ușor de contracarat de adversar, citind în dimineața concursului la care participă aceste lucruri despre sine, va fi preocupat în timpul partidei să nu comită erorile descrise, partea de creier virusată răspândind viruși ai minții și pentru partea de creier încă „nealterată”.

Trebuința de acomodare inhibă și ea în multe cazuri, mecanismele de autoprotecție. Consumul excesiv de Internet este edificator în acest sens, consumatorii devenind dependenți întocmai cum sunt dependenți de heroină consumatorii de substanțe halucinogene;

- există viruși ai minții care ne intoxică prin transformarea *creдинței necondiționate* în vehicul de contaminare, așa cum este cazul cultelor religioase promovate de „ritualuri ciudate”, „comportamente bizare”, care îndeamnă la sinucidere. Creдинța este o stare de spirit sedimentată, greu de zdruncinat, care domină sufletul omului și-i orientează rațiunea, acțiunile. Creдинța – ca seturi armonios articulate de emoții, sentimente, trăiri, pasiuni – poate fi ușor penetrată de diversele culte care au tocmai acest scop: de a prelua controlul minților oamenilor. Creдинța se întemeiază în valori ale sacralului, ea reprezintă partea divină din om, ea ne ia în stăpânire viața tocmai prin dominarea profanului de către sacralul (divin). Dumnezeu este omniprezent, omnipotent și omniscient.

Dumnezeu este Demiurgul Absolut; el este singurul care ne dă viața și singurul îndreptățit să ne-o curme.

Ori, îndemnul la sinucidere, făcut „în numele lui Dumnezeu” este o blasfemie. Asumându-și o existență proprie, virusul minții cultivat de diverse „culte religioase” își va face singur „treaba”. Pentru că va eroda exact vehiculul ce l-a purtat în contaminarea minții noastre: credința pură, credința „în sine”. Făcând din ea, credință „pentru sine”;

- cu cât „ne modernizăm”, cu atât mai mult crește numărul vehiculelor care „transportă” virusii minții, contaminându-ne mereu: mass-media, campaniile electorale, autoritățile, agențiile de publicitate, opinia publică, „imaginile bine lucrate ale politicienilor”, mărcile, reclamele (îndeosebi de televiziune, „care trimit sporii unor virusi ai minții din ce în ce mai penetranți”, care preiau controlul asupra minții) – fiecare în parte și toate laolaltă ne programează „cu succes mintea”, făcând din ideile altora, „ideile noastre”;
- răspândirea exponențială a virusilor minții azi, pune sub semnul întrebării viitorul copiilor noștri, făcându-i „să-și piardă simțul valorii”, înstrăinându-i, dezolându-i, făcându-i „s-o apuce pe căi greșite”;
- devine o chestiune existențială posibilitatea/imposibilitatea de dezinfectare, atât pentru copiii noștri, cât și pentru noi.

Vom dezvolta aceste considerații atunci când vom defini noua matrice existențială.

Convingerea lui Richard Brodie în privința memeticii este una care pune în valoare funcția teoretico-explicativă și funcția metodologic – pragmatică a acestei științe. Cum s-a putut observa, știința memeticii studiază mintea, viețile oamenilor, iar înțelegerea memeticii, tocmai de aceea, poate ajuta „la creșterea calității vieții”. Înțelegerea memeticii contribuie la „dezinfectarea” fiecăruia „în mod conștient” de multe dintre memele dobândite (și, prin natura lor, nocive), dar și la „reprogramarea” cu noi meme. „Cu ce meme noi ați alege să vă reprogramați dacă ați avea ocazia? întrebă Brodie. Asta depinde de dumneavoastră în totalitate. Eu nici măcar nu aveam idee ce înseamnă asta atunci când am început această cercetare. Acum că știu, aleg să mă programez cu meme care îmi sprijină valorile și nu cu cele care sprijină agendele virusilor minții. Puteți face și dumneavoastră asta sau puteți face alte lucruri. Dar nu aveți această opțiune dacă nu înțelegeți memetica”¹.

Așadar, Brodie pledează pentru înțelegerea memeticii, însă nu dintr-un scop în sine, de dragul de a ne spori memoria cu cunoștințe teoretice inutilizabile. Nu. Scopul este reprezentat de o nevoie practică: aceea de a face, prin înțelegerea memeticii, *o diferență în viața oamenilor*. Dar pentru aceasta, consideră necesară „diseminarea noii paradigme a memeticii”.

---

¹ Ibidem, p.14